

صلح، عدالت، شفافیت، مشارکت

اعلامیه گروه هماهنگی عدالت انتقالی در پیوند با کنفرانس شیکاگو

تاریخ ۳۰ ثور ۱۳۹۱ برابر با ۱۹ می ۲۰۱۲

کابل - افغانستان

گروه هماهنگی عدالت انتقالی دست آوردهای ده ساله را در زمینه های دولت سازی، آزادی های مدنی و سیاسی، حقوق بشر، حقوق زنان، آموزش و پرورش، بازسازی و سایر بخش ها که با مشارکت مردم به وسیله ی دولت و جامعه ی جهانی در راستای تحقق دموکراسی به دست آمده، به دیده ی قدر می نگرد. ولی تا هنوز این روندها در کشور نهادینه نشده اند و این ها گام های آغازینی برای رسیدن به جامعه ای با ثبات و مرفه توأم با صلح و عدالت هستند.

بیش از سی سال حاکمیت خشونت و جنگ بنیادهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی افغانستان را نابود کرده است. طی این سال ها میلیون ها انسان کشته، معلول، آواره، پناهنده و مهاجر گردیده اند. مردم این سرزمین در طول این سال ها قربانیان اصلی جنایات جنگی، جنایت علیه بشریت، نسل کشی، قتل عام، تجاوز و خشونت بوده اند.

در حال حاضر نقض حقوق بشر و حقوق زنان، فساد، فقر، عدم تطبیق قانون، تبعیض، رهایی تروریستها از بند بدون محاکمه، و مذاکره ی بی قید و شرط با آنها و سایر مخالفان مسلح بدون میکانیسم های مشخص، از جمله نگرانی های جدی مردم هستند. بخش زیادی از این نابسامانی ها و بی عدالتی ها ریشه در ناکارایی و ناتوانایی دولت و اشتباهات استراتژیک جامعه ی جهانی در تطبیق عدالت در افغانستان دارد. برای حفظ دست آوردهای بیش از یک دهه و کاهش نقض حقوق بشر در گام نخست تعهد دولت و جامعه جهانی و همچنین استراتژی مشخص و معین این دو برای رسیدن به صلح و عدالت ضروری است. مردم خواستار صلح هستند اما نه هر صلحی! همه آگاهند که صلح بدون عدالت، صلح میان عادل ها نیست بلکه صلح میان ستمگراست. ما برای رسیدن به صلح و عدالت در کشور پیشنهاد های زیر را ارائه می کنیم:

- قانون اساسی افغانستان مهم ترین دست آورد مردم، دولت و جامعه بین المللی در یک دهه اخیر است. این قانون به هیچ روی نباید قربانی معاملات سیاسی شود.
- تضمین تفکیک و استقلال قوای سه گانه، لغو قانون عفو و سایر قوانین تبعیض آمیز، برگزاری انتخابات شفاف در زمان معین آن؛ دادن اختیار کامل به کمیسیون های انتخاباتی و کمیسیون مستقل حقوق بشر، دادن اختیار به ناظران مستقل، جامعه مدنی افغانستان و جامعه ی بین المللی برای رسیدگی کامل به تقلب های انتخاباتی، و بررسی شفاف شکایت های انتخاباتی به خصوص پرونده هایی که مربوط به مسأله نقض حقوق بشر می شود.
- به راه انداختن بحث همگانی در باره عدالت انتقالی و حقوق قربانیان با حضور و همکاری نهادهای دولتی (قوه ی اجرائیه، مجلس، قوه ی قضاییه) در همکاری با کمیسیون مستقل حقوق بشر، نهادهای جامعه مدنی، حقوق بشری و گروه های قربانیان؛ تهیه و اجرای راهکارهای عدالت انتقالی و اقدام های تکمیلی مانند تشکیل کمیسیون های حقیقت یابی، دادن غرامت به قربانیان، ساختن بناهای یادبود و احیا و اجرای «برنامه ی عمل صلح و مصالحه»؛
- تقویت کمیسیون مستقل حقوق بشر و تضمین استقلال آن؛ انتشار گزارش "ترسیم منازعه" این کمیسیون. همچنین دعوت از گزارشگر ویژه سازمان ملل برای تحقیق درباره جنایات ها و تخطی های حقوق بشری طالبان و سایر گروه های مسلح و نیروهای نظامی بین المللی بر اساس حقوق و تعهدات بین المللی؛
- اجرای قطعنامه ۱۳۲۵ شورای امنیت سازمان ملل و شرکت فعال عملی زنان در تمام مراحل مذاکرات صلح متحد؛

- مبارزه با فساد اداری، مبارزه با قاچاق اسلحه از خارج به داخل کشور، ایجاد شفافیت و حسابدهی و تهیه و اجرای برنامه خلع سلاح در سراسر کشور.
- تهیه و اجرای برنامه‌ی عمل مشخص برای رسیدگی به بدرفتاری و شکنجه‌ی بازداشت‌شدگان و زندانیان به وسیله نیروهای امنیتی افغانستان و نیروهای بین‌المللی و آموزش مفاهیم و کنوانسیون‌های حقوق بشری به عنوان یکی از مضامین اصلی در مواد درسی این نیروها.
- طالبان و سایر گروه‌های مسلح نباید شرایط خود را بر فرایند مصالحه در فاصله سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۴ تحمیل کنند. قانون اساسی کشور، حقوق بشر، حقوق زنان و آزادی‌های مدنی و سیاسی غیر قابل مذاکره است. صلح با طالبان و سایر گروه‌های مسلح نباید در یک روند غیر شفاف و ناعادلانه صورت گیرد. بدیهی است قانون اساسی موجود و تعهدات بین‌المللی افغانستان نمی‌تواند قربانی هیچ مذاکره‌ای شود. در صورت عدم تمایل یا ناتوانی دولت افغانستان در حمایت از مردم علیه نسل‌کشی، جنایت‌های جنگی، پاک‌سازی قومی، تجاوز و جنایت علیه بشریت، جامعه بین‌المللی باید از طریق شورای امنیت به صورت گروهی دست به اقدام به موقع و قاطع بزند.
- با توجه به ناکامی پروسه صلح در افغانستان به رهبری شورای عالی صلح و فقدان استراتژی معین و کارآمد و حضور افراد غیر متخصص و متهم به جنایت، شورای عالی صلح نمی‌تواند زمینه ساز صلح در افغانستان گردد، بنابراین، پیشنهاد می‌کنیم که این شورا لغو گردد تا زمینه برای یک مکانیسم مؤثرتر و صلح واقعی با مشارکت مردم مساعد گردد.
- کمیته‌های شورای امنیت سازمان ملل باید در همکاری با سازمان‌های بین‌المللی و گروه‌های کارشناسی، نهادهایی را برای اجرای راهکارهای مؤثر رعایت کامل حقوق بشر و تقویت امنیت منطقه‌ای برای ایجاد هماهنگی در مبارزه علیه تروریسم بین‌المللی تشکیل دهند.
- برای جلوگیری از گشتار غیرنظامیان بر اساس کنوانسیون‌های ژنو باید به صورت سیستماتیک اقدام شود. نیروهای نظامی ملی و بین‌المللی باید سیستم گزارش‌دهی و پیگیری شفاف در زمینه حوادثی که به غیرنظامیان آسیب می‌رساند ایجاد کنند. به تمام آسیب‌دیدگان باید جبران مناسب عرضه شود و تضمین عدم تکرار، دادن خسارت یکسان به همه قربانیان، عذرخواهی، تحقیقات و اقدامات دیگر انجام گیرد.
- کشورهای عضو ناتو و کشورهای تمویل‌کننده باید تضمین کنند که فرایند انتقال فقط به تحویل مسئولیت‌های امنیتی منحصر نگردد و شامل آموزش حرفه‌ای بخش‌های امنیتی شود. نیروهای موازی با قوای مسلح کشور به شمول اربکی‌ها خلع سلاح و غیرقانونی اعلام گردند.
- خروج منظم نیروهای بین‌المللی باید با تقویت نهادهای دموکراتیک از جمله نظام عدلی و ظرفیت‌سازی نیروهای امنیتی افغانستان همراه باشد
- نهادهای دولتی (به خصوص نیروهای امنیتی) و انتخاباتی افغانستان باید از وجود جنایت‌کاران پاک‌سازی شود.
- طالبان زندانی که متهم به جنایت هستند، باید پس از بررسی، تحقیق و محاکمه رها گردند نه به مثابه‌ی پیش شرط برای پروسه‌ی صلح.
- دادستانی دادگاه بین‌المللی جزایی باید پرونده‌ی افغانستان را باز کند و به طور منظم درباره وضعیت افغانستان گزارش دهد. در صورت ناتوانی یا بی‌میلی نظام عدلی کشور در زمینه تحقیقات جدی و پیگرد قضایی مرتکبان جنایت‌های بین‌المللی، این دادستانی باید تحقیق درباره جنایت‌های انجام شده در افغانستان از سال ۲۰۰۳ به بعد را شروع کند و به نیاز قربانیان پاسخ دهد.

گروه هماهنگی عدالت انتقالی متشکل از ۲۷ نهاد ملی و بین‌المللی است. این گروه در راستای تحقق عدالت انتقالی و بلند کردن صدای قربانیان فعالیت می‌کند. تلاش ما رسیدن به صلح پایدار و عدالت در کشور است.

ایمیل: tjcg.afghanistan@gmail.com